

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan **zvečer**, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina znaša.

Za o znanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravištvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravištvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

V Ljubljani 3. marcija.

—r.— Iz Koroške poroča se o velikanskih protestih, katere odpošiljajo nemški župani slovenskih občin na adresu slovenskega državnega poslanca dr. Vošnjaka. Celovski uradni list pa se obnaša pri tej burji tako, kakor se obnaša pri nas tist razposajeni organček, v katerega odlaga gospod Deschmann nemško-židovsko svojo modrost. Čuditi se moramo po vsej pravici tako besnemu postopanju lista, ki nosi na svojem čelu carski pečat ter je orodje vladé, katera pravi, da hoče pomiriti in sprijazniti narode avstrijske!

Lepa pomirljivost je to, če celovski uradni pisarji dan na dan mahajo z robotim loparjem po narodu slovenskem in po slovenskih zastopnikih v zbornici poslancev. Ali skoro je videti, da je grof Taaffe pomirljiv samo v istih kronovinah, kjer koristi ta pomirljivost nemštvu, kakor na primer tu pri nas v vojvodini Kranjske, kjer ošabno krdelece ošabnih Nemcev povsod zapoveduje in gospodari!

Sicer pa se moramo prav pazljivo varovati, da ne precenjujemo preveč omenjenih protestov, s katerimi s pomočjo celovških oficijelnih krogov ponemčeni koroški kmetje napadajo sedaj slovenskega patrijota dr. Vošnjaka! Moj Bog, tu se mora pač premisliti, kako se rodé taki protesti. Koroški kmet je brez dvoma isto take narave, kakor drugi slovenski kmetje. Če se v slovenske vasi nahaja star vojak, ki si je s komisom prijedel malo nemških besedij, tako da lomi grozovito germansko mešanico, potem je gotovo, da se ozira tak učenjak z nekakim se ve da popolnem neopravičenim ponosom na svoje sovaščane, ki nemščine niti lomiti ne umejo. In kjer le more, poišče si priložnosti, da proda nekaj nem-

ških drobtin. Najljubši so mu gospodje iz „komisije“, katere bode zmerom s svojo nemščino nadlegoval. Pripeti se dostikrat, da ga izvolijo županom in to v prvej vrsti zategadelj, ker rad z gospodi govori, katerih se drugi boječe ogibajo. Takih županov pri nas, kjer se je uže davno vzbudila narodna zavest, ne nahajaš več; pač pa jih gotovo vse mrgoli po Koroškem, kjer je ljudstvo odeto s silno temo. Ti koroški župani so vestni kimovci, in gospod okrajni glavar počenja z njimi, kar hoče. Tako je bilo tudi v tem slučaju. Poklicani so bili v Celovec, in ondu vzeli so jih v pest uradni gospodje, katerih fanatizem plamti iz uradnega celovškega organa ter jim risali črne satane po stenah, in jim pripovedovali o groznem napadu, s katerim je kakor huda nadloga poiskal dr. Vošnjak Koroško, v miru živečo deželo. Prečital se je tudi srdit protest, pisan v takej nemščini, da po celej Koroškej ne najdete župana, ki bi jo pisati umel. Debelo so gledali, kimali ponižno in konečno podpisali in oziroma podkrižali prebrani protest, o katerem brez dvombe niti pojma niso imeli, in ga gotovo še denes nijnajo, če jih povprašaš, kaj da so podpisali! Ti župani so verne kreature svojih okrajnih glavarjev, in ker so ti gospodje okrajni glavarji hoteli napraviti ploho proti dr. Vošnjaku, bili so „gospodje“ župani takoj voljni, škač prevrnuti. Taki po uradnikih sestavljeni in z vladnim pritiskom napravljeni protesti niso izraz javnega ljudskega mnenja, jasno pa kažejo, kako se celovski uradniki tudi pod pomirljivo sedanjo vlado trudijo, da bi popačili ravno kar omenjeno javno mnenje!

Pri vsem tem pa moramo priznati, da je bil skrajni čas, da se je pričelo narodno delovanje v vojvodini Koroški. Ako je uradnikom mogoče na tak

silovit način preslepiti in za nepotrebno nemštvo vneti slovenskega kmeta, potem mora grozovito malo narodne zavesti živeti v slovenskem Gorotanu! Čas je bil torej, da smo se pričeli gibati, in da je še pomoč mogoča, da je naše delovanje še vedno nevarno silnemu germanstvu, o tem uam priča huronski krik, katerega so sedaj zagnali oficijelni in neoficijelni nemški hujskači koroški. To kričanje ne bode oplašilo nikogar; a gotovo bi bilo prekoristno, če bi se v prihodnjem desetletji naše narodno delovanje v prvej vrsti oziralo na južno Koroško, da bi se ohranili ondotni naši bratje pred nemškim poginom. Zategadelj pa bi se moralo osnovati splošno slovensko politično društvo, kojega agenti bi leto za letom s svojimi nauki prepregali slovensko Koroško. Stvar je vsekako premisleka vredna!

Iz gosposke zbornice.

Z Dunaja 1. marca. [Izv. dop.]

Akoravno sta na dnevnem redu dva važna predmeta, došlo je prav malo lordov v zbornico. Galerije pa so zato prenapolnjene, ker je pričakovati silnega besednega boja.

Po izvršenji formalnostij predlaga Plener sen., da se zakon o zatvorenji mej za nekatere potrebne predmete stavi na dnevni red. Grof Falkenhayn priporoča ta predlog, kateri sprejme se potem jednoglasno.

O zakonu za izjemno stanje v Dalmaciji nij generalne debate. Dr. Unger prosi samo, naj se konstatujeta $\frac{2}{3}$ glasov, ker se po mnenji njegove stranke zmeni ustava.

Predsednik grof Trauttmannsdorf pove, da nijma uzroka, radi katerega ne bi ustregel pro-

LISTEK.

O ljubljanskem nemškem gledališči.

O našem nemškem gledališči pisati je nevarno, odkar spada ponižna ta nemška kočja pod §. 300 kaz. zak. Da je omenjeni §. zelo elastične narave, to vedeli smo uže poprej. Da se pa utegne tako zelo raztegniti, da obviije celo Deschmannovo ljubljansko gledališče, o tem poučila nas je še le zadnja konfiskacija „Slovenskega Naroda“ in oziroma nekega poslanega, v katerem je več narodnjakov govorilo proti obiskovanju nemškega tukajšnjega gledališča. Pri vsem tem govoriti hočemo še jedenkrat o tem gledališči, kateremu je načelnik gospod Mondheim, ali kakor ga njegovi dobri prijatelji imenujejo „der harmlose“ Mondheim. Če je gospodu direktorju ta pristavek všeč, dobro, mi mu ne bo ne bodemo družega reklamirali! Ali naši Nemci se vedó, kakor da bi bilo to gledališče Bog vé kakov „kunsttempel“, ali pa glavni steber vse kulture, katera prebiva mej nami! In zategadelj moramo vender naglašati, da se s temi umazanimi operetami in neslanimi burkami, iz katerih je zmešana bila godba Mondheimovega repertoarja, nemška naša

kultura prav nič nij okoristila, in da bi omika in nemški napredek v vojvodini kranjske prav nikake škode ne trpela, če bi se za vedno zaklenila vrata pri gledališčne ljubljanske palači. Če greste gospoda Deschmanna in slavnega deželnega odbornika vprašat, izvedeli bodete pač kaj družega. Ali, kar meni nemški naš deželni odbornik, da je deželi koristno, o tem ve pač vsakdo, da — — — Da preidemo zopet na Mondheimov repertoar, naj povemo še, da se je zadnje čase za deželno subvencijo igrajo samo pozabljene Nestrojeve burke, katerih nikdo gledat ne hodi — einige alteutsche bürgermädchen abgerechnet, o katerih se pa splošno vé, da jim v slovenskej našej deželi dopade samo to, kar nosi nemštva pečat na sebi, in naj je to še tako mlačna Nestrojeva gluma!

Ko je gospod Linori, ki igra vsako rolo v tistem znanem tonu dunajskih fijakarjev, zadnjič inzuliral prvo slovensko društvo v slovenskem tem mestu, tedaj je vsak spodoben človek pričakoval, da se bode vodja Mondheim (ker končno uživa njegovo nemško gledališče deželno podporo) oglašil ter dejal: „Gospoda, odpustite! jeden mojih slabejših igralcev predrznil si je napraviti slabo šalo na vaš račun. A to zgodilo se je brez moje vednosti in proti mojej volji!“ Gledališkemu odru nij namen, da bi po njem

slabi igralci prodajali slabe šale! Ali če bi bil gospod Mondheim, ki vleče deželno podporo, razglasil omenjeno objavo, potem bi bil vsakdo zapisal dotično trivijalnost na račun trivijalnemu režiserju. Gospod Mondheim pa je molčal, ter s tem prevzel odgovornost za kozolce, katere je gospod Linori preobračal po odru. Naši Nemci si sedaj manejo roke, ter pravijo, da nam je Linori resnico povedal. S tem ti gospodje jasno kažejo, da nijnajo niti pojma o tem, kar se imenuje spodobnost. Če bi se v slovenskej predstavi improviziralo kaj jednacega, da na primer v ljubljanskej kazini stare branjevke „ton“ napravljajo, potem bi ti nemški pisarji izlezli iz svoje kože, in gospoda Mondheima „harmlose natur“ spremlenila bi se čez noč v „raubthiernatur“! (In tudi mi bi v enakem slučaju slovenskega igralca ostro obsodili!) Sedaj pa, ko se je grdilo slovensko društvo, je dobro in nedolžno vse! Taki so ti naši Germani! A veseli nas, da jih je vodja Mondheim položil na prvo tehtnico. Ta gospod je namreč pri svojem občevanji z našimi nemškimi glavami in v prvej vrsti z gospodom Deschmannom prišel do spoznanja, da bi mu nemški protektorji v zlo šteli, če bi se bil v tem slučaju svojemu slovenskemu občinstvu nasproti obnašal tako, kakor sta zahtevala takt

šnji, akoravno on nij Ungerjevega nazora. Zakon bil je potem sprejet jednoglasno pri drugem in tretjem čitanju.

Pri zakonu o začasnem zvišanju carine na nekatere predmete (suho grozdje, kavo, čaj) predlaga grof Hoyos (ustavak), naj se čez ta predmet ide na dnevni red, ker to je sklenila večina levičarskega odbora.

Grof Falkenhayn pa pravi, da ne soglasuje s tem predlogom. On priporoča zakon kot državno potrebo. Denes ne tiče se carinskega cenilnika, zvišanja carine, temveč, da se ne ugonobi uže zdaj uspeh carinskega cenilnika. Ako bi se sprejel predlog odbora večine, storil bi se s tem predjudic za carinski tarif. Tudi nij res, da bi se kava morala podražiti. Državne finance trebajo izdatne pomoči, da se odpravi deficit. Zato on predlaga, naj se ukrep poslanske zbornice sprejme v celem obsegu.

Predlog Falkenhaynov t. j. manjšine odbora podpira velika večina zbornice.

Plener sen. nij za način, kako se hočejo pomnožiti drž. davki. To zvišenje carine na kavo mu je prehudo, posebno, ker zadeva uboge ljudi. Gospodska zbornica broji same bogataše; dokažite, da imate srce za reveže, da poznate njene bolesti. Glasujte proti zakonu in verujte s tem dostojanstvo gosposke zbornice. (Dobro, dobro! na levici.)

Grof Leon Thun: Jediní uzrok mogel bi nas siliti, da zakona ne sprejmemo: to je ozir na revnega. Tudi mene boli srcé, kadar se za neplačani davek prodava poslednja krava. A tu govori srce. Državna potreba pa kaže, da treba je doizvoliti zvišano carino od kave. S carinskimi vprašanji ima to za nas velike potežkoče. Vsaka vrsta prebivalstva ima pri vsacem posameznem predmetu razne želje. Pri nas so te potežkoče še večje, ker nijnamo jednotnega organa, ki bi to odločeval. — Zato mora se dogovarjati z Magjari in ti dogovori so prav težavni. Zato mora se carinski cenilnik smatrati kot celota. Kupci imajo uže za tri mesece nakupljene kave. Ako bi zavrgli zakon, ne pade cena kave, ker se nij zvišala carina. A trpela bi državna blagajna, ker bi se kupci lehkó preskrbeli za leta. Zato bode govornik glasoval za ukrep poslanske zbornice.

Za zakon govori Karel knez Schwarzenberg ocbijaje uzroke Plenerjeve. Pravi se, da davki nijnso jednako razdeljeni, naj bi tudi bogataši plačevali; jaz sem prvi, ki to obžaluje, da, ko je g. Plener bil minister, ničesa nij storil, da bi odstranil te nevarnosti. Pravi se, da je sam revež zadet; to pa nij res; tudi bogataši bodo plačevali več.

Dr. Dunajevski pravi, da zvišani carinski cenilnik od kave ne zadeva revnega prebivalstva, kajti dokazano je, da revno prebivalstvo le malo uživa prave kave. Po izjavi velikih kemikov, kakor je

n. pr. Liebig, pa kava in čaj nijnata redilne moči v sebi. Finančni minister dokaže tudi s številkami, koliko se je uvozilo kave: v prvej polovici februarja 13.757 centov, a od 15. do 27. februarja pri najvažnejših carinskih postajah 148.491 centov. To dokazuje dovoljno, da je treba zatvoriti meje.

Grof Hoyos, kot poročevalec večine odbora, zagovarja še jedenkrat svoj predlog. Na predlog Plenerja glasovalo se je po imenih. Predlog na dnevni red propal je z 41 proti 54 glasom.

Grof Falkenhayn predlaga, naj se vladna predloga sprejme, kakor je sklenila poslanska zbornica. To se je tudi zgodilo. Levičarji so torej v gosposkej zbornici zopet propali. V odborih imajo po starem redu povsod večino, v zbornici pa so v manjšini. Čudne razmere!

Politični razgled. Notranje dežele.

V Ljubljani 3. marca.

V včerajšnji seji **državnega zbora** bila je na dnevnem redu točka: „Ministerstvo za uk in bogočastje“. Pri prvem odstavku osrednje vodstvo so se contra oglasili poslanci Roser, Lustkandel, Rus, pro pa poslanci Adamek, Vošnjak in Wiedersberg. Dr. Roser govoril je o zdravstvenem stanju šole in posebno priporočel, naj bi se skrbelo, da imajo otroci dobro šolsko sobo, primerno razsvetlavo in da naj ne ostajejo predolgo v šoli, da se jim ne pokvarijo oči, da ne postanejo kratkovidni, odpravijo naj se tudi domače naloge, osobito pa je priporočal, naj se napravijo primerni vrti za šolsko mladež na deželi. Poslanec Adamek govoril je o obrtnih šolah in dejal, da bi se glavni vzrok hiranja mogel odstraniti le s tem, da se povzdigne omika ljudstva. Govornik je posebno poudarjal, naj se pri organizaciji obrtnih šol gleda posebno na narodnost: Inspektorji morajo posebno znati jezik, v katerem se poučuje v šolah. Dr. Lustkandel se je obračal proti novejši šolski noveli, da mora namreč šola biti versko-nravná, potem pa še na dalje po levičarskej navadi napadal zdanjo vlado. Za tem govoril je dr. Vošnjak in prav temeljito dokazoval, kako se Slovincem v šoli krivica godi, navzlic da se je sprejela 1880. leta resolucija, po kateri bi se morala vlada ozirati na narodnosti. Govornik je obžaloval, da vlada nič ne stori za enakopravnost Slovencev. V birokratizmu vzrasli naučni minister da nič ne vé o programu vlade, katere član je, in dejal je: „Obstati moram, da smo Slovenci vedno v največji zadregi, kadar nam je glasovati za vlado, ker nijnamo do naučnega ministra ne le nič zaupanja, nego popolno nezaupanje.“ Ker vlada nič ne stori za Slovence, nadeje se govornik, da se bode večina za nje potegnila in jim pomogla do pravic. Naposled govoril je še specijalni poročevalec Cherkavski. Odstavek „osrednje vodstvo“ se je vzprejel. — Potem se je nadaljevala debata o odstavku „šolsko nadzorstvo“.

Hrvatski Pozor piše: Česar se nijnso nadejali, zgodilo se je. Naš kr. banski stol rešil je

in spodobnost. Vsaj to občinstvo vender nekaj velja, in saj je čitalnica društvo, katerega častni ud je vladni zastopnik, ki ima svoj sedež v dvornej loži! No naš gospod Mondheim si vender nij upal objaviti, da je omenjeni Linori proti njegovej volji in vednosti razstijal piškave dovtype po odru. In vprašan, kako to, da se ne odloči k tej nedolžnej objavi, odgovoril je vodja Mondheim kratko in jedernato:

„Dann ärgern sich die anderen!“

Gospod vodja pač nij čutil, da je s temi besedami ostro, zelo ostro obsodil našo nemško inteligenco, ki sicer prav redkokrat v deželno nemško gledališče prihaja! Če Slovenci Nemec razžali, potem se mu nij treba opravičevati, to je najnovejši Knigge, ki je v rabi pri ljubljanskih Nemcih!

Časi se je pripetilo, da so naši slovenski igralci razposajeno se obnašali po odru, ter z nedostojnimi šalami obirali to ali ono nemško razmero. Mi teh slovenskih improvizacij nijnso odobravali nikedar. In ko se je pripetila zadnja v teku lanskega leta, bil je ravno naš list, ki je z ostrimi besedami pogrjal dotičnega igralca. Kaj hočemo, mi smo ravno spodobnejši, kot je nemška naša inteligenca in plešasta njena žurnalistika. Ali tedaj, kadar pregrešil se je slovenski igralec, bila je takoj

na mestu slavna policija, ter padla z debelo globo po revnem improvizatorji, ki nij brzdal neslanega jezika na odru. Potem pa smo morali zlagati denar, da se je globa plačala. Prav radovedni smo, ali je ravno ista policija težko svojo pest položila tudi na nemški tilnik, kar je zahtevala v tem slučaju ne samo pravica, temveč tudi enakopravnost na odru.

Letos naj počenjajo kar hočejo. Drugo leto bo stvar drugača, ker do tedaj bo umrl tudi naš deželni odbor, kateri tiči uže sedaj, kakor pravijo dobri zdravniki, sredi agonije! Lehka smrt! Še nekaj! Gospod Deschman opravičuje se v svojem organčeku, da nij on upeljal popoldanskih predstav, temveč, da jih je upeljala naša policija. Sedaj smo pa zopet radovedni, kaj bode odgovorila policija, ker istina vender le ostane, da so se pri nas te predstave upeljale v časih, ko so se drugod strogo prepovedovale. Upeljane so bile iz sovraštva do slovenskih predstav, ker vsak odpadnik sovraži isto stranko, katero je zapustil! Tako je bilo od časov Tomáza Wentwortha, tudi Strafford imenovanega, do časov gospoda Dragotina Deschmanna, ki je sedaj še deželni odbornik v vojvodini kranjskej!

—r.—

disciplinarno preiskavo proti odvetnikom, stranke prava s tem zaključkom, da se ti odvetniki, ker nijnso oporekli svojih podpisov na znanem proglasu stranke prava, suspendiraja na pol leta, da tedaj pol leta ne smejo izvrševati svojega odvetniškega posla. Ti odvetniki, so: Mijo Tkalčič, dr. Banjavčič, dr. David Starčević, dr. Pilepič, dr. Pallua, Barčič. — Ta razsodba probudila je v odvetniških in drugih krogih veliko senzacijo, ker se smatra kot razžaljenje vsega odvetniškega stanu. I mi mislimo, da s parlamentarnim nasprotnikom, kateri je itak v manjini, nij umestno tako postopati.

„Narodni list“ poroča o razmerah na jugu: „V Krivošijah nij nič novega; neprestano dežuje in v 28. m. m. razsajal je po vsej Dalmaciji veter „široko“. Krivošijanci so pri vojevanju jako zviti. Da bi naše čete varali in jih utrudili, postavljajo na gorah slamnate može, da bi naše čete, meneč, da so vstaši, streljale na nje; naše čete vunder z daljnogledi kmalu to izpoznajo in nehajo streljati. Izpoznalo se je, da Krivošijanci ne umejo rabiti pušk novega zistema, s starimi pa vselej gotovo zadenejo. Z novimi puškami streljajo navadno previsoko in zgrešijo cilj. — Ravno ta list razgláša imenik vseh vstaških vasij in krajev in število njih prebivalcev v Boki Kotorskej. Iz imenika se razvida, da vstaško ozemlje obseza 21 krajev s 529 hišami in 3210 prebivalci.

Vnanje države.

Kakor poroča „Presse“ imel je **slovanski komite** letošnje svoje glavno zborovanje v 26. dan februarja v Petrogradu pod predsedstvom profesorja Bestuševa Rjumina. V govoru, s katerim je predsednik pozdravil navzočne, obračal se je baje na žalostne dogodke preteklega leta, mej temi tudi na odstranjenje metropolita Mihajla in dejal: „Vse to je delo onega sovražnika, kateri z vsemi sredstvi in z vsemi močmi skuša ovirati združenje Slovanov; a navzlic temu pritisku ostanemo zvesti nalogi in smo vsak trenutek pripravljani, sovražniku oko v oko nasproti stopiti. Nasprotniki nas torej obsipajo z zaničevanjem. Govore odličnega Rusa (Skobeljeva) publicistika zasmehuje in izsikuje...“ in dejal je, da je naloga komitejeva posredovalno dolovati mej Slovani. Društvo šteje 146 članov in ima premoženja 227.756 rubljev.

Francoska vlada obravnavala je v zadnji seji ministerskega sveta premembo zakonu od 1. 1849, zadevajočega iztiravanje tujcev. To iztiranje pa se zgodi, da je bil tujec prej obsojen in tedaj ga sme minister za vnanje poslove na svojo roko iztirati, če pa nij bil tujec obsojen, potem treba dovoljenja vseh članov vlade. — Francoska vlada baje misli še pred velikonočnimi počitnicami pretrgati delovanje zbornic. Ali bode pač to vladi koristilo? Mi bi marveč trdili, da ne, ker se ministerstvo ne bode moglo z govorniškega odra zagovarjati proti napadom opozicije.

V **nemškem** državnem zboru zavzima zdaj največjo pozornost predloga o monopolu tabaka. Ta predloga vzbudila je v vséh parlamentnih krogih veliko zanimanje in za gotovo se misli, da se bode zavrgla, Benningsen se jo ostro izrekel proti njej in omenil, da ne umeje, kaj si je mogel kancelar misliti pri tem.

Dopisi.

Iz Logatca 3. marca. [Izviren dopis.] Dne 27. februarja t. l. pride nek visok, stegnen, 30 let star lajtnant od ulancev v gostilno g. Klančarja v Gorenjem Logatcu. Na vprašanje, od kod pride in kam gre, odgovori, da je napravil v Trstu s tovarišem stavo, da pride iz Trsta v Ljubljano peš v dveh dneh; zaradi slabega vremena je opešal in ostane kratek čas v Logatcu. V krčmi mu je zelo dišala jed in pijača. Vse je sum navdajal, da nijnma ta človek denarja. Včeraj popoldne reče krčmarju, da gre k Ribarju barfiniste poslušat. Tega ne stori, pač pa gre k g. Petriču v Dolenji Logatec in naprosi, da ga pelje v Ljubljano. Ko se danes krčmar g. Klančar zbudi, pogreša svojega gosta, pogleda v svojo skrinjo in najde, da mu 800 glđ. (6 stotakov in 4 petdesetaki) in jeden cekin manjkajo. Da nij nobeden drug to storil, kot imenovani lajtnant, spričujejo te-le okoliščine:

1. Da nij pri igri na karte pokazal vinarja in da je nekemu 12 kr. dolžan ostal.
2. Videl je sin hišnega posestnika, kako da je lajtnant pod kaščo iz drata si nekaj napravljajal.
3. Da je plačal vožnjo pri g. Petriču s petdesetakom.
4. Da nij plačal svojega računa g. Klančarju.

Z Dunaja 1. februvarja. [Izv. dop.] Društvo „Komenský.“ Na Dunaji imajo Čehi že mnogo let društvo „Komenský“, kateremu je namen česke učilnice ustanoviti na Dunaji. To društvo imelo je pred nekajimi dnevi glavno skupščino, pri kateri je pričujoč bil protektor ali zaščitnik društva grof Jan Harrach. To društvo radi skromnih sredstev nij moglo do sedaj svoje delovanje tako razviti, kakor bi to bilo dobri stvari želeli. Čehi sami se do sedaj niso mnogo brigali za to društvo. To so bili res izvenredno domoljubni Slovani, ki so toliko skrbeli, da društvo nij zaspalo popolnoma. No, v novejšem času giblje se društvo krepkeje. Prenaredila so se pravila tako, kakor so ona Šolskih Matic na Českem in na Moravskem. Ako je bode deželno namestništvo potrdilo, ustanovljalo bode društvo razen na Dunaji tudi v drugih krajih Dolenje Avstrijske, kjer prebiva v enem kraju po več tisoč Čehov. Na Dolenjem Avstrijskem je na moravskeji meji cela vrsta českich občin, katere so podale peticije državnemu zboru za napravo českich narodnih šol. Do sedaj se jim prošnja se ve da še nij uslišala. Zanimanje Čehov za česke šole na Dunaji in drugod v nemških pokrajinah se je v poslednjem času prav oživelo. Tudi vsi česki poslanci nameravajo pristopiti h „Komenskýju“.

Mimogrede naj omenim, da je osrednja Šolska Matica v Pragi v času 15 mesecev za česke šolske namene nabrala 100.000 goldinarjev! P.

Domače stvari.

(Hranilno in posojilno društvo v Ljubljani) imelo je zadnje nedeljo svoj občni zbor v gostilnici „Bierhalle“. Navzočnih bilo je 60 udov, kateri so zastopali 106 delnic. Načelnik g. Regali pozdravi društvenike in naznani, da je bilo društveno delovanje pretečeno leto prav povojno. Pristopilo je 34 novih udov in promet z denarji povišal se je znatno. Hvala za to gre odboru, posebno pa knjigovodji g. Jeločniku in blagajniku g. Turku. Zbor z živio-klici pritrđi zahvali. G. Jeločnik poroča o denarnem stanju l. 1881. Posodilo se je večinoma v prav majhnih zneskih 17.506 gl. 94 kr. Na 233 deležev vplačalo se je 2330 gl. Rezervni zaklad znaša 91 gl. 11 kr. Konečno navetuje g. Jeločnik, da se g. predsedniku Regaliju za njegovo popolnem brezplačno delovanje v prid društva izreče zahvala, komur zbor z velikim odobravanjem pritrđi. G. Suhadolnik poroča v imenu kontrolnega odseka, da so blagajnica in knjige popolnem v redu. Sklene se nadalje na predlog g. Jeločnika, da se iz čistega dobička 170 gl. 19 kr. plača za leto 1881 na delnico 60 kr. obresti. to je 6%, kateri se prične izplačevati 1. marca. V odbor se izvolijo gg.: Pirnat Janez, Zark France, Zupančič Filip in Turk Hugo. V kontrolni odsek gg.: Suhadolnik Ferko, Hariš Herman in Rozman Franc.

(Poskušani roparski umor.) Vsem našim bralcem bode še znan poskušani roparski umor, katerega je hotel izvršiti kmetski delavec Janez Plešnar, na loterijskem posestniku g. Ječmaneku v Slonovih ulicah. Danes stal je Plešnar zaradi tega pred porotniki. Plešnar sicer ne taji, da je Ječmaneku kamen na glavo vrgel, a trdi da nij imel namena, ga oropati in usmrtiti, nego, da se je hotel le nad Ječmanekom maščevati, ker mu isti nij hotel izplačati ambe s 4 gl., a ta trditev je, kakor je to dokazala obravnava, popolnem lažnjiva. Porotniki (načelnik J. Vilhar) jednoglasno pritrde vprašanju o poskušnem roparskem umoru in sodišče obsodi Plešnarja na dvanajst let težke ječe, poostrene s postom, trdim ležiščem in tamnico.

(C. kr. poštno vodstvo) za Trst, Primorje in Kranjsko pritožuje se v „Triester Tagblatt“, da se je pri občinstvu v novejšem času vedno bolj priljubila razvada, pilepljati poštna znamke (marke) na zadnjo stran pisma, kar dela mnogo neprilik na pošti in nepotrebno potratno časa, ker se mora vsak tak nepravilno znamkovan list pri „štempljanji“ preobračati. Občinstvo, kateremu mora biti na tem ležeče, da se promet olajša in

prepreči vsaka zamuda časa, naj bi tedaj znamke pritiskovale le na sprednjo stran in sicer najbolje gori v desni kot, sicer bi se utegnili pripetiti, da bi se vsa taka pisma, na katerih so znamke pilepljene na zadnji strani, smatrala kot nefrankovana. — Kolikor mi vemo, je uzrok temu početju strank iskati v tem, da nekateri mislijo, da se pisma na pošti, ali pa na deželi po nekajih radovednejših odpirajo — ter da marka na zadnji strani kaj tacega onemogoči ali vsaj nekoliko ovira. Kakor je ta misel prazna, tako tudi sredstvo nij veliko prida. Naj tedaj vsakdo znamke pritise na prednjo stran. Slavno poštno vodstvo pa vprašamo, zakaj se z jednaciimi dopisi obrača samo do „Triester Tagblatt“, da moramo povzemati iz njega, česar bi bilo lahko tudi nas vredne spoznalo, ako mu je opozorjenje strank res mari.

(Za „Narodni dom“) je več gostov karvarne Bott via Gegha v Trstu napravilo nabiralnico, v katero naj narodnjaki pridno donašajo svoja darilca.

(Iz Planine) se nam piše 2. t. m.: Nič dobrega nas ne čaka letošnjo pomlad, rekli bodo vsi tisti vražji ljudje, kateri so videli v sredo večer ob najstarejši uri krasen meteor frčati po nebu. Gotovo bode vojska, huda vojska tam doli na jugu, kajti „svetina“ je bila krvavo-modre barve ter je letela od severozapada proti jugovzhodu — baje naravnost v Bosno — kjer se je skrila za oblake. Kri, rudeča kri bode tekla, če ne drugje, pa vsaj po žilah vztrajnih Slovencev.

(Iz Šempasa) piše nam nekdo jako nevoljno in še bolj obširno, da je tamošnje občinsko starešinstvo pred jednim letom sklenilo, da vsakdo, ki želi javni ples, mora plačati v občinsko blagajnico v poletnem času 25 goldinarjev, v pustnem času pa 15 goldinarjev pa da kljub temu sklepu damačim fantom o sv. Mohorji niso hoteli dovoliti plesa, akoravno so bili pripravljeni plačati 25 gold. Tako postopanje, da škoduje občinski blagajnici, plesa pa ne bode odpravilo, kajti, če v domačej vasi nij nič, se gre pa v drugo in vsak fant zapravi drugje tiste forinte, katere je za to odmeril — domači krčmarji pa, ki gotovo vedo, koliko skupijo, kadar napravijo domači fantje, bralnega društva pevci, besedo — so na škodi. — Ker nam razmere niso znane, nečemo razsojevati, a dozdeva se nam vender, da so občinski očetje nekoliko prestrogi, zlasti gledé dovoljenja, ki stane toliko denarja.

(Društvi „Sokol“ in Kolo“) v Zagrebu sklenili sta postaviti novo poslopje, a v njej dvorano, katera bode mnogo večja, nego vsaka dosedanji. Mestno poglavarstvo odstopilo je društvoma potreben prostor. „Sokol“ pričel je že nabirati novcev in izdava v ta namen obveznice (Bon) po 5. gl. „Pozor“ to podjetje priporoča jako toplo, ker je v Zagrebu potrebno in se težko pogreša dvorane, v katerej bi bi bilo prostora pri raznih slučajih za več tisoč ljudij.

(Nove stenske table za prvi pouk v branji) dodelala sta ravno kar ljudska učitelja v Ljubljani gg. A. Razinger in A. Žumer. Od starih stenskih tabel se posebno odlikujejo po velikosti črk. Črke so tolike, da jih vsi otroci tudi iz zadnjih klopij lahko beró. Za vsako črko je posebna tabla. Na vsakej tabli je polovica pisane, druga polovica tiskane tvarine. Da si otroci laže zapomnijo glas črke, je na vsakej tabli upodobljena kaka stvar, ki se začenja z dotično črko. Tega do zdaj na stenskih tablah še nikjer ne nahajamo. Pisana tvarina je postavljena mej črte (liniature), kar je jako ugodno za prepisovanje. Pisava črk in njih razvrstitev je vzeta iz Razinger-Žumerjevega „Abecednika“. Papir je jako močan in bel. Glede na te navedene prednosti te table priporočamo vsem slovenskim ljudskim šolam, da jih uvedo, ker so od visocega naučnega ministerstva za rabo v ljudskeji šoli že potrjene. Tudi cena je jako nizka, kajti vseh 25 tabel (po 76 cm visokih in 55 cm širokih) stane samo 2 gold. 50 kr. (pred kratkim v Pragi pri Tempskem na svetlo danih 18 nemških stenskih tabel velja 4 gold.). Dobivajo se pri gg. A.

Razingerji in A. Žumerji v Ljubljani, Cojzova cesta, šolsko poslopje. Kdo bi pa želel imeti te table na debel papir napete, naj se ravno tam oglasi in dobi jih za 7 gold. (Tempskega veljajo 10 gold.). „Ljublj. Zvon“.

Telegrama „Slovenskemu Narodu“.

Dunaj 3. marca. (Oficijelno.) General Sekulič prišel je 28. februvarja skozi gorenjo dolino Naretve v Mjedenik. Vstaši se ne ustavljajo nikjer, ampak se umikajo, če se jim približajo vojaške čete. Oddelek vstašev šel je na desni breg Naretve, druge vstaške trume, 100 do 200 mož, ubežale so, izogibaje se vsakemu boju preko Jagor-Planine proti Studenemu potoku.

London. Napadovalcu (na kraljico) je baje ime Roderik Maclean, rojen je v Londonu, je komi brez službe in menda blazen. Okolo stoječi preprečili so drugi strel, ker so mu odvzeli revolver. Policija imela je mnogo truda, da je zabranila sumarično justico.

Tujci:

2. marca.

Pri Slonu: Kellerman, Oberländer, Schulhof vsi z Dunaja. — Wohniz iz Gradca. — Lenk iz Krauja. — Pl. Vesteneck iz Radovljice.

Pri Malte: Dilling iz Kamnika. — Gotsche iz Münhna.

Pri avstrijskem cesarji: Jank iz Maribora.

Meteorološko poročilo.

A. V Ljubljani:

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm.
27. februvarja	ob 7. uri zjutraj	729-14 mm.	+ 6-4° C	slaboten zahod	oblačno	18-70 mm. dežja.
	ob 2. uri popoldne	724-72 mm.	+ 6-8° C	slaboten jugozahod	oblačno	
	ob 9. uri zvečer	723-32 mm.	+ 5-0° C	slabotna burja	oblačno	
28. februvarja	ob 7. uri zjutraj	726-49 mm.	0-0° C	slaboten zahod	deloma jasno	0-00 mm.
	ob 2. uri popoldne	728-46 mm.	+ 11-3° C	slaboten jugozahod	deloma jasno	
	ob 9. uri zvečer	731-01 mm.	+ 4-8° C	slaboten jugozahod	jasno	
1. marca	ob 7. uri zjutraj	730-53 mm.	+ 0-6° C	slabotna burja	deloma jasno	23-70 mm. dežja.
	ob 2. uri popoldne	729-49 mm.	+ 9-8° C	slaboten jugozahod	oblačno	
	ob 9. uri zvečer	728-57 mm.	+ 5-4° C	slaboten jugozahod	oblačno	
2. marca	ob 7. uri zjutraj	731-36 mm.	+ 4-4° C	slaboten jugozahod	oblačno	5-20 mm. dežja.
	ob 2. uri popoldne	731-28 mm.	+ 10-2° C	slaboten jugozahod	oblačno	
	ob 7. uri zvečer	731-51 mm.	+ 5-4° C	slaboten brezvetrije	oblačno	

B. V Avstriji sploh:

Zračni pritisk je povsod na Avstrijskem močno pal; vender je tako enakomerno razdeljen, da znaša razloček mej maksimumom na zahodu in ob Adriji in mej minimumom v Galiciji in vzhodnej Ogrske samo 8 mm. Vetrovi so bili zadnje dni povsod, razen ob Adriji, precej slabotni in so prevladovali še vedno južni z zahodom spojeni vetrovi. Temperatura se je vsled južnega vremena precej močno vzdignila in je povsod precej jednaka, tako da znaša največji razloček le 7° C. Nebo je bilo zadnje dni večidel povsod oblačno; vreme vsled prevladujočega juga mokrotno in pogostokrat deževno. Skoraj povsod je palo zadnje dni precej dosti dežja.

Dunajska borza

dné 3. marcija.

Enotni državni dolg v bankovcih	75	gld. 10	kr.
Enotni državni dolg v srebru	76	„ 10	„
Zlata renta	93	„ 50	„
1860 državno posojilo	128	„ 25	„
Akcije narodne banke	819	„ —	„
Kreditne akcije	305	„ 50	„
London	120	„ 40	„
Srebro	9	„ —	„
Napol.	52	1/2	„
C. kr. cekini	5	„ 63	„
Državne marke	58	„ 75	„
4% državne srečke iz l. 1854	119	„ —	„
Državne srečke iz l. 1864	100	„ —	„
4% avstr. zlata renta, davka prosta	93	„ —	„
Ogrska zlata renta 6%	118	„ 10	„
„ „ 4%	87	„ —	„
„ „ papirna renta 5%	86	„ 30	„
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	104	„ —	„
Dunava reg. srečke 5%	100	gld. 114	„ 50
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	119	„ —	„
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	98	„ —	„
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	105	„ —	„
Kreditne srečke	100	gld. 175	„ —
Rudolfove srečke	10	„ 20	„ —
Akcije anglo-avstr. banke	120	„ 122	„ 50
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	198	„ 75	„

